

Sänkt a-kassa ger jobb

Lars Calmfors: Vänsterdebattörer tar ingen hänsyn till forskningen

Under hösten har det förts en intensiv debatt om a-kassan. Man kan ha olika åsikt om regeringens reformer beroende på hur man värderar högre sysselsättning jämfört med sämre skydd vid arbetslöshet.

Men många vänsterdebattörer vill inte tro att lägre a-kassa skapar fler jobb och har menat att forskare som hävdar det "vilsleder". Jag ska därför beskriva forskningen på området.

En del forskning har undersökt individers arbetslöshetstider. De flesta studierna i olika länder har funnit att lägre a-kassa gör att arbetslösa får jobb snabbare. Detsamma gäller Sverige, där tre av fyra studier funnit klara sådana resultat.

Men individstudier tar inte hänsyn till hur hela lönebildningen i ekonomin påverkas och underskattar därför totaleffekterna på jobben.

För att komma åt dem måste man studera hur sysselsättningen samvarierar med både arbetslöshetsersättningen och andra faktorer som skatter, facklig organisationsgrad, sättet att löneförhandla, konjunkturläge och så vidare. En svårighet när man bara tittar på en enskild ekonomi är då att man har för få observationer och att en del faktorer varierar för lite för att man ska kunna dra slutsatser. En vanlig metod är därför att man samtidigt försöker förklara skillnader i arbetslöshet mellan olika länder och över tiden inom länder. Sådana så kallade panelstudier ger resultat för ett "genomsnittsländ". Dessa används sedan för enskilda länder om man inte har starka skäl att tro att sambanden där avviker kraftigt.

En nyligen publicerad OECD-rapport går igenom 17 sådana panelstudier och finner att 14 av dem visar att lägre arbetslöshetsersättning minskar arbetslösheten. Även OECD:s egen analys ger starkt stöd för detta.

En del forskning har studerat hur olika faktorer samverkar med varandra: till exempel

Arbetsmarknadsminister Sven-Otto Littorin ligger bakom det omdiskuterade förslaget om sänkt a-kassa. LO-ordföranden Wanja Lundby-Wedin är en av många kritiker till sänkningen av a-kassan.

om lägre arbetslöshetsersättning har större effekt om skatterna är höga, om skattesänkningar har mindre effekt om löneförhandlingarna förs samordnat och så vidare.

Kritiker av regeringens a-kassesänkning har hänvisat till några sådana OECD-skattningar (fyra av cirka 85 i studien i fråga) som kan tyda på att lägre arbetslöshetsersättning sänker öppen arbetslöshet mindre om det, som i Sverige, finns stora arbetsmarknadsprogram. Detta är i och för sig rimligt – men inte så intressant – eftersom variationer i sysselsättningen självklart leder till mindre variationer i öppen arbetslöshet om en stor andel av dem utan jobb är i ams-program.

Ett annat problem är att den här typen av studier är ytterst instabila: en studie hittar en effekt, en annan finner helt andra. Detta gäller också OECD:s skattningar. Man bör därför vara skeptisk mot dessa studier. De ger inte heller en klar bild av hur Sverige förhåller sig till ett genomsnittligt OECD-land.

Av dessa skäl är OECD:s ”grundsbedömning” att en lägre ersättningsgrad i arbetslöshetsförsäkringen med tio procentenheter minskar arbetslösheten med en dryg procentenhet i ett genomsnittsland förmodligen en mycket bättre utgångspunkt för att bedöma effekterna på total arbetslöshet (inklusive ams-program) i Sverige än OECD:s andra skattningar. Samtidigt är förstås alla försök till exakta uppskattningar osäkra, även om det finns starkt stöd för betydande effekter. Dessa kan förmodligen komma snabbare i Sverige än de gjort i andra länder, eftersom a-kasseförändringarna genomförs i en högkonjunktur.

Det är trist när de som är emot en sänkning av a-kassan väljer att bara ta hänsyn till enstaka studier med ”politiskt korrekta” resultat och inte till den samlade forskningen. Det är inte heller seriöst när politiker och skribenter utan kunskap om forskningen anser sig kunna bedöma både den och enskilda forskares kompetens enbart utifrån sina politiska värderingar.

Lars Calmfors

58 år Professor i internationell ekonomi Stockholms universitet